

Anti-pestprotocol St.-Petrus

Inleiding

In dit document wordt het pestprotocol van basisschool St.-Petrus beschreven.

De visie van de Petrus op de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen ligt hieraan ten grondslag. De visie luidt;

De sociaal-emotionele ontwikkeling richt zich op het dynamische proces, waarmee kinderen de fundamentele levensvaardigheden verwerven. Deze levensvaardigheden zijn opgedeeld in een aantal kernen: zelf, zelfsturing, de ander, relaties en kiezen. Dat wil zeggen dat kinderen een persoonlijke identiteit ontwikkelen, relaties opbouwen en verwachtingen van hun omgeving hanteren. De basisbehoeften relatie, autonomie en competentie liggen daaraan ten grondslag. Hierbij zijn een aantal gedragsverwachtingen opgesteld, welke wij op de Petrus hanteren;

- *op onze school hoort iedereen erbij*
- *op onze school houden we rekening met elkaar*
- *op onze school gaan we netjes met onze spullen om*
- *op onze school werken we serieus*

De definitie van pesten wordt als volgt weergegeven: *“Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen.”*

Het doel van het pestprotocol, hoe preventief te werk gegaan wordt en wat de aanpak bij pesten is, wordt besproken.

Dit pestprotocol heeft als doel om alle kinderen zich bij ons op school veilig te laten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door de visie na te leven, elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Door een preventieve aanpak proberen we alle kinderen sociaal vaardig te maken zodat ze leren voor zichzelf op te komen en hoe te handelen in conflictsituaties. Hiervoor maken we onder andere gebruik van de Gouden Weken.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Plagen en pesten	4
2. Preventief Pestbeleid	5
2.1 Het klimaat van de school	5
2.2 Werkvormen	5
3. Aanpak pesten	6
3.1 De leraar (signaleren en aanpakken)	6
3.1.1 Hulp aan het gepeste kind	6
3.1.2 Hulp aan de pester	6
3.1.3 Hulp aan de zwijgende middengroep	7
3.1.4 Hulp aan de ouders	7
4. Stappenplan	9
Stap 1	9
Stap 2	9
Stap 3	9
Stap 4	9
Stap 5	9
Stap 6	9

1. Plagen en pesten

Plagen en pesten zijn niet hetzelfde. De definitie van pesten is in de inleiding gegeven. Plagen kan pesten worden, wanneer iemand zijn grenzen aangeeft en het plagen niet stopt. Het verschil tussen plagen en pesten kan schematisch als volgt weergegeven worden:

Plagen	Pesten
gelijkwaardigheid	machtsverschil
wisselend "slachtofferschap"	hetzelfde slachtoffer
humoristisch	kwetsend
af en toe	vaak/voortdurend
stopt als de grens wordt aangegeven	stopt niet als de grens wordt aangegeven

Pesten komt helaas ook bij ons op school voor. Het is een probleem dat wij onder ogen willen zien en op onze school dan ook serieus willen aanpakken. Een aantal zaken zijn daarbij van belang:

1. Pesten moet als een probleem worden gezien en beschouwd door alle direct betrokken partijen (leerlingen, leerkrachten, ouders). Dit borgen we door cyclisch met elkaar in gesprek te blijven.
2. De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Het onderwerp moet bespreekbaar zijn en regels en afspraken zijn (per groep) vastgelegd. Dit borgen we door het schooljaar te beginnen met de Gouden Weken en zo duidelijke klassenafspraken te hanteren (naast de gedragsverwachtingen binnen de school).
3. Leerkrachten moeten (in samenwerking met ouders) pesten kunnen signaleren en stelling nemen. Dit borgen we door in gesprek te blijven met leerlingen, te observeren en cyclisch met de IB-er en eventueel anti-pestcoördinator te spreken.
4. Wanneer pesten toch de kop opsteekt, volgt school het stappenplan (beschreven in het pestprotocol). Dit borgen we door het stappenplan van het pestprotocol te volgen, samen met de anti-pestcoördinator en de IB-er en andere betrokkenen.
5. Wanneer uit evaluatie blijkt dat de aanpak niet het juiste resultaat oplevert, wordt hulp gezocht van externe instanties. Dit borgen we door cyclisch in gesprek te blijven met alle betrokken partijen.

2. Preventief Pestbeleid

2.1 Het klimaat van de school

Basisschool St.Petrus vindt een goed pedagogisch klimaat zeer belangrijk. Dat uit zich in aandacht voor normen en waarden die we vanuit de identiteit van de school belangrijk vinden. Onze visie op sociaal-emotionele ontwikkeling ligt hieraan ten grondslag.

Wij vinden de sfeer waarin een kind moet opgroeien van groot belang om zo een volwaardig mens te worden. Wij stellen daarom een vriendelijk en veilig klimaat, met orde en regelmaat, op prijs. Pas als een kind zich veilig voelt, kan het zich ontwikkelen.

2.2 Werkvormen

- We starten het jaar met de Gouden Weken, waarin groepsafspraken gemaakt en gehanteerd worden. Dit zorgt voor een goede groepsvorming, wat ten grondslag ligt aan een veilig klimaat.
- We hanteren op school gedragsverwachtingen, waar iedereen zich aan dient te houden.
- Binnen samenwerkopdrachten tussen leerlingen zitten veel sociaal vormende elementen. De kinderen leren hoe ze met elkaar in gesprek kunnen gaan en worden geactiveerd om zich te verdiepen in de mening van een ander. Deze werkvormen zorgen voor een leeromgeving die sociaal gedrag versterkt.
- Onze school kent 2 vertrouwenspersonen. Op elk toilet hangt een brievenbus waarin ieder kind een berichtje kan achterlaten voor de vertrouwenspersonen, ook het gepeste kind. Wij hopen zo kinderen die niet zo snel praten, wel bereid te vinden om het probleem aan te kaarten.
- In de onderbouw wordt er in de groepen gewerkt met het zonnetje/de kanjers van de week. Elk kind wordt positief in de belangstelling geplaatst. Iedereen schrijft iets aardigs over hem of haar.

3. Aanpak pesten

3.1 De leraar (signaleren en aanpakken)

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerstverantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. De leraren worden ondersteund door de IB-er, vertrouwenspersoon en anti-pestcoördinator.

In deze fase zal de leerkracht of de IB-er, de ouders op de hoogte stellen. Leerkracht en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

3.1.1 Hulp aan het gepeste kind

Uiteraard moet ook hulp aan het slachtoffer worden geboden. Kinderen die voortdurend worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en zitten er duidelijk mee. Een enkel gepest kind gaat zelf uitdagen.

Beide vormen van gedrag zijn 'aangeleerd', in de zin van 'reacties op uitstoting'. Dit gedrag kan ook weer afgeleerd worden.

In dit geval zijn bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining, op zelfverdediging, kanjertraining goede interventies.

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
- Sterke kanten van de leerling benadrukken
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt
- Praten met de ouders van de gepeste leerling

Het gepeste kind niet overbeschermen, bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

3.1.2 Hulp aan de pester

Er wordt uiteraard met de pester gesproken. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn (op zoek naar de oorzaak) om vervolgens de gevoeligheid voor wat hij met het slachtoffer uithaalt te vergroten, gekoppeld aan afspraken met evaluatiemomenten.

Het advies is om de pester even de gelegenheid te bieden om zijn leven 'te beteren' alvorens zijn ouders bij zijn wangedrag te betrekken. Natuurlijk is dit wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag.

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)

- Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; 'straffen' als het kind wel pest en belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; overleggen en elkaar informeren. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?

* Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

3.1.3 Hulp aan de zwijgende middengroep

Om de zwijgende middengroep tot bondgenoot in de strijd tegen het pesten te maken zijn de volgende acties mogelijk:

- Pesten aan de orde stellen in de klas en het onderwerp regelmatig terug laten komen. Telkens in andere bewoordingen en ook gebruikmakend van verschillende werkvormen.
- Als een leraar met de klas spreekt over pesten, is het raadzaam geen pestsituatie in de klas als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp daar bovenuit te tillen. Gebeurt dit niet dan kan de klas het probleem ontkennen, bagatelliseren, het slachtoffer de schuld geven of zeggen dat het maar een grapje is. Of de pesters gaan het slachtoffer voor zijn klikken bestraffen.
- Via rollenspel het buitengesloten zijn aan den lijve ondervinden.

3.1.4 Hulp aan de ouders

Ouders van gepeste kinderen:

- a) Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- a) Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- b) Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- c) Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
- d) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- e) Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt

Ouders van pesters:

- a) Neem het probleem van uw kind serieus
- b) Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een pester te worden
- c) Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- d) Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- e) Besteed extra aandacht aan uw kind

- f) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- g) Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- h) Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders:

- a) Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- b) Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- c) Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
- d) Geef zelf het goede voorbeeld
- e) Leer uw kind voor anderen op te komen
- f) Leer uw kind voor zichzelf op te komen

4. Stappenplan

Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd.
Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag, worden de volgende stappen ondernomen om het pesten zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de pester en de gepeste. Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. De IB-er, anti-pestcoördinator en andere betrokken volwassenen worden op de hoogte gesteld.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. Er worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen. Er wordt klassikaal aandacht besteed aan het pestprobleem. Hierbij kan de IB-er en/of anti-pestcoördinator een helpende rol spelen.

Stap 3

Ouders van betrokken leerlingen worden op de hoogte gesteld. De gemaakte afspraken worden teruggekoppeld en eventuele vervolggesprekken worden ingepland.

Stap 4

Gemaakte afspraken worden geëvalueerd met de pester en de gepeste. Is het gelukt om de afspraken na te komen?

- Ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken.
- Nee: analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan. Leerkracht overlegt met IB-er en/of anti-pestcoördinator. Er wordt een plan opgesteld voor de komende twee weken. Dit wordt met de ouders gecommuniceerd.

Stap 5

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan IB-er en/of anti-pestcoördinator. Ouders worden op de hoogte gebracht van de gemaakte stappen. Stappen en afspraken worden vastgelegd in het leerlingvolgsysteem. Bij gewenste uitkomst kan het plan gevolgd worden, bij ongewenste uitkomst doorgaan naar stap 6.

Stap 6

Gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit gesprek wordt geleid door de directie of IB-er. De leerkrachten en anti-pestcoördinator zijn aanwezig. Externe hulp kan worden ingeschakeld. Het doel is om met alle betrokken partijen het structurele pestgedrag aan te pakken.